

Vår resa med Vision For All till Guatemala, maj 2010

Text: Hanna Johansson, Fanny Josefsson, Helena Julin, Elena Netskar

Foto: Elena Netskar

Den 6 maj 2010 åkte vi fem optikerstudenter från Karolinska Institutet tillsammans med Sophie från optikerutbildningen i Danmark, Stefan från Linköping och VFA-veteranerna Olle Kahn och Eva Bendz till Guatemala för att vara med om årets största upplevelse. Vi såg alla fram emot att få använda våra kunskaper och bistå med vår hjälp som volontärer i ett land där 75% av dess invånare lever i fattigdom.

Väl framme i Guatemala City började vi med en dag av förberedelser. Vi åkte till Rigoberta Menchú Foundation som var en av våra samarbetsorganisationer. Där fick vi veta mer om organisationens bakgrund och syfte samt träffa representanter från alla de organisationer vi kom att samarbeta med under vår tid i Guatemala. Vid ett senare tillfälle fick vi även möjligheten att träffa organisationens grundare, Rigoberta Menchu som 1992 tog emot Nobels fredspris för sitt människorättsarbete. Hon berättade om situationen i landet, den utbredda korruptionen, brottsligheten och hennes arbete för mayafolket där hon själv härstammar ifrån.

Nobelpristagaren Rigoberta Menchú

Den första riktiga arbetsdagen startade 07.40 med en resa uppåt bergen till Magdalena Milpas Altas. Väl framme väntade ett rum fullt av människor. Syntavlor anpassade för 5 meters testavstånd sattes upp på bästa tillgängliga vägg, fem meter stegades upp och där sattes en station upp med provglaslåda och tidning för att testa närseendet. Undersökningarna var snabba och primitiva och tog i snitt fem minuter. Ofta var det endast ett par läsglasögon som behövdes. Med barn och synsvaga kunde det däremot ta betydligt längre tid. Vi blev under den dagen snabbt varse om den

stora tacksamhet vi kom att mötas av. När klockan slagit tre på eftermiddagen hade vi hunnit hjälpa runt 100 patienter.

Olle Kahn in action!

Söndagen den 9:e maj bar det av till den vackra staden Antigua. Där jobbade vi konstant från tidig morgon till sen kväll. Antalet patienter var då 289 stycken. Trots ett intensivt tempo flöt allt på bra tack vare ett strukturerat arbete med tolkar, undersökningsstationer och utlämning av glasögon.

En kvinna får luppglasögon och Eva Bendz förklarar hur de ska användas.

Nästa mål på vår resa var Pavarottiskolan i San Lucas Toliman. Byn ligger vid Atitlansjön och omges av tre vulkaner. Alla patienter vi mötte under resan fick uppge namn, ålder, läskunnighet samt sysselsättning. De flesta kvinnornas sysselsättning var "ama de casa", det vill säga hemmafru. Yrkestitlarna för de manliga patienterna varierade och kunde också vara svårtolkade. En patient

denna dag var knappt 40 år fyllda, synskärpa var det inte tal om, han såg inte ens till tavlan. Oftalmoskopet behövdes knappt plockas fram för att konstatera att mannen hade en kraftig katarakt. I det fallet kunde man anta att personen var fiskare och mycket riktigt, där stod pescador vid sysselsättning. Katarakt är den största orsaken till blindhet i världen. Detta fick vi bekräftat under våra 20 dagar i Centralamerika. Redan på barn från cirka 10 års ålder kunde vi i flera fall se begynnande linsgrumlingar.

I Santa Katarina Polopo fick vi vara med om att träffa många indianer som endast talade det lokala indianspråket. Tolkning gjordes då från indianspråk till spanska och sedan vidare till engelska. Det var en häftig upplevelse! Här träffade vi även många härliga barn som gärna ville öva sin engelska!

Barn i Santa Katarina Polopo

En av patienterna vi hade var en tiobarnsmor som hade sin lille son i sjalen på magen.

I byn Amatitlan fick vi möta många patienter med blandade behov. Då vi kunde tillgodose behoven kändes arbetet mer än givande. Många gånger kände vi oss däremot otillräckliga eftersom förväntningarna till hjälp oftast var högre än vad vi som optiker kunde ge. En patient vi träffade i Amatitlan var dövstum. Då sattes improvisationsförmågan på prov. Information tolkades via två led. Resultatet blev lyckat! Med en överlycklig patient blev den dagen för optikern den bästa och mest minnesvärda från resan.

Den lyckliga patienten!

I San Martin var många av våra patienter jordbrukare. Förrådet av solglasögon gick åt i rask takt. Många hade stora ptrygium trots relativt ung ålder. Solglasögon var något som vi verkligen hade velat kunna dela ut mer av. Behovet var enormt och de hade varit bra att kunna dela ut även i förebyggande syfte till många människor vi träffade.

En glad kille som nu kan skydda sina ögon mot den starka solen!

Byn Patzun bjöd på en salig blandning patienter. Det var marknad i området den här dagen och under eftermiddagen letade sig många människor in till oss för att få sin syn undersökt. Många hade lite för höga förväntningar vad gällde glasögonutbudet. De ville helst ha de snyggaste bågarna och letade mer än gärna själva efter något som föll dem i smaken. Styrkorna hade inte så stor betydelse då närsynta och rättsynta var överförtjusta i bågar med korrektion +3,0 och flera översynta sken upp i -2,0.

Sista dagen blev ett riktigt patientmaraton. 277 patienter med en halvtimmes lunch avrundade vår resa med Vision for All. Allt som allt hjälpte vi 1253 personer med en synundersökning och delade ut 1248 par glasögon. Då vi ej hade glasögon med rätt styrkor fick flera patienter med sig en tom båge samt ett recept för att kunna få slipade glas av en lokal optiker. I de fall dessa patienter var barn stod VFA för kostnaden.

All välsignelse vi samlat på oss från plirande gummor och tandlösa gubbar under våra dagar i Guatemala värmer än i hjärtat. Vissa av människorna vi träffade gjorde också särskilda intryck på oss. Under vår sista dag minns vi särskilt en femtonårig kille med fri synskärpa 0,2. Alla knep som tidigare fungerat för att ”jobba upp” synskärpan gav föga resultat. Plus och minusglas testades i oändlighet och stråltavlan som tidigare upptäckt stora astigmatismen visade nu ingenting. På frågan hur länge synen varit dålig blev svaret något år. Han hade trillat när han spelade fotboll en dag och slagit bakhuvudet i marken. Det var med sådana patienter man fick en klump i magen. När vi nu arbetar som optiker hemma i Sverige känner vi stor tacksamhet till vår goda välfärd. Det ger en stor trygghet att man enkelt kan remittera patienter så att de får den hjälp de behöver.

En av gummorna som gav oss orden "Que Dios te bendiga"